NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOED
prednesené 2. júna 2005 [1]

I — Úvod

1 Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný High Court of Justice, Queen's Bench Division (Spojené Kráľovstvo) sa týka výkladu článku 11 smernice Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky [2] (ďalej len „smernica").

2 Vnútroštátny súd sa osobitne pýta, v ktorom okamihu môže byť výrobok považovaný za uvedený do obehu. Od daného okamihu závisí, či bola žaloba podaná včas, to znamená v lehote 10 rokov, stanovenej článkom 11 smernice, od okamihu, keď bol výrobok uvedený do obehu. Ďalším faktorom je, že prvý prevod údajne chybného výrobku sa uskutočnil medzi dvomi spoločnosťami patriacimi do tej istej skupiny spoločností. Je prevod v rámci skupiny považovaný za uvedenie výrobku do obehu?

3 Navyše sa zdá, že prvá žaloba bola podaná v lehote desiatich rokov, ale proti nesprávnej osobe, a to dodávateľovi (žalovaný v prvej žalobe), v omyle, že bol výrobcom. V dôsledku toho sa zdá, že následná žaloba proti skutočnému výrobcovi (žalovaný v druhej žalobe) bola podaná tesne pred alebo tesne po uplynutí lehoty. Ďalšou otázkou preto je, či je možné v takýchto situáciách považovať konania začaté proti žalovanému v prvej žalobe za konania proti výrobcovi (žalovaný v druhej žalobe, navrhovaný žalovaný v prvej žalobe) alebo, ak bola druhá žaloba podaná oneskorene, či vnútroštátny súd môže zameniť prvého žalovaného za druhého žalovaného.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Ú. v. ES L 210, 1985, s. 29; Mim. vyd. 15/001, s. 257.

II — Právny rámec

4 Článok 1 smernice stanovuje, že „výrobca je zodpovedný za škodu spôsobenú chybou svojho výrobku".

5 Článok 7 smernice stanovuje:

„Výrobca nebude zodpovedný v zmysle tejto smernice v prípade, ak sa dokáže:

a) že neuviedol výrobok do obehu;

...".

6 Článok 11 smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia v rámci svojich právnych predpisov, aby sa práva udelené poškodenej osobe v zhode s touto smernicou premlčali po uplynutí 10-ročnej lehoty, plynúcej od doby, keď dal výrobca do obehu výrobok, ktorý spôsobil škodu, s výhradou prípadu, že medzitým poškodená osoba podnikla kroky proti výrobcovi."

7 Vo veci Veedfald [3] Súdny dvor rozhodol, že článok 7 písm. a) smernice má byť vykladaný v tom zmysle, že chybný výrobok je uvedený do obehu, ak je používaný pri poskytovaní konkrétnej zdravotníckej služby, spočívajúcej v príprave ľudského orgánu na transplantáciu a škoda na tomto orgáne bola spôsobená v dôsledku tejto prípravy.

8 Spojené kráľovstvo prebralo smernicu prvou časťou zákona z roku 1987 o ochrane spotrebiteľov (ďalej len „Consumer Protection Act 1987"), ktorý nadobudol účinnosť 1. marca 1988. Oddiel 4 tohto zákona znie takto:

„1. V každom občianskoprávnom konaní začatom podľa tejto časti z dôvodu chyby výrobku sa žalovaný môže zbaviť zodpovednosti, ak dokáže

...

3 — Rozsudok z 10. mája 2001, Veedfald, C-203/99, Zb. s. I-3569.

b) že žalovaný v žiadnom okamihu nedodal výrobok inej osobe, alebo

...

d) že výrobok predmetnú chybu v rozhodnom čase nevykazoval;

..."

9 Consumer Protection Act 1987 okrem toho pripojil k zákonu o premlčaní z roku 1980 (ďalej len „Limitation Act 1980") nový oddiel 11 A, ktorého odsek 3 stanovuje:

„Žiadna žaloba, na ktorú sa uplatní tento článok, nemôže byť podaná po uplynutí lehoty desiatich rokov od rozhodného dátumu...; tento odsek spôsobuje zánik práva na podanie žaloby po uplynutí vyššie stanovenej lehoty desiatich rokov, a to bez ohľadu na to, či sa toto právo na podanie žaloby uplatnilo, alebo či lehoty stanovené ďalšími ustanoveniami tohto zákona začali alebo nezačali plynúť."

III — Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

10 Dňa 3. novembra 1992 bolo malé dieťa Declan O'Byrne, žalobca v konaní vo veci samej, zaočkované dávkou vakcíny antihaemophilus v lekárskej ambulancii MacDonald Road Medical Centre.

11 Po tomto zaočkovaní utrpel žalobca vážne poškodenie mozgu. Tvrdí, že toto poškodenie bolo spôsobené vakcínou, ktorá bola chybná.

12 Výrobcom vakcíny bola Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA, francúzska spoločnosť, ktorá následne zmenila svoje meno na Aventis Pasteur SA (ďalej len „APSA").

13 Anglická spoločnosť Mérieux UK Limited bola 100 % dcérskou spoločnosťou APSA a v Spojenom kráľovstve pôsobila ako distribútor výrobkov vyrábaných APSA. Mérieux UK Limited následne zmenila svoje meno na Aventis Pasteur MSD (ďalej len „APMSD").

14 Dňa 18. septembra 1992 APSA zaslala súpravu vakcín, medzi ktorými sa nachádzala vakcína podaná poškodenému, APMSD, ktorej bola zásielka doručená 22. septembra 1992. APSA zaslala za túto zásielku APMSD faktúru, ktorú APMSD plne uhradila.

15 Neznámy deň, pred alebo po 7. októbri 1992, APMSD zrejme predala časť zásielky ministerstvu zdravotníctva Spojeného kráľovstva a dodala ju priamo nemocnici určenej ministerstvom. Nemocnica poskytla túto vakcínu ambulancii, v ktorej bol žalobca 3. novembra 1992 zaočkovaný.

16 Dňa 2. novembra 2000 žalobca vo veci samej podal žalobu o náhradu škody proti APMSD s tým, že táto spoločnosť je výrobcom výrobku.

17 Dňa 7. októbra 2002 bola proti APSA podaná druhá žaloba o náhradu škody. Právni zástupcovia oznámili vnútroštátnemu súdu, že až počas leta roku 2000 prvýkrát jasne zistili, že výrobcom výrobku bola v skutočnosti APSA a nie APMSD.

18 V týchto konaniach APSA tvrdí, že keďže bol výrobok uvedený do obehu tým, že ho dodala svojej dcérskej spoločnosti 18. septembra 1992, ktorá ho dostala 22. septembra 1992, žaloba podaná až 7. októbra 2002 bola uplatnená až po uplynutí premlčacej lehoty desiatich rokov odo dňa, keď bol výrobok uvedený do obehu, stanovenej v oddiele 11 A ods. 3 Limitation Act 1980, ktorým sa prebral článok 11 smernice do vnútroštátneho práva. Žaloba je teda premlčaná.

19 Žalobca však tvrdí, že výrobok nebol uvedený do obehu predtým, než ho APMSD dodala do nemocnice stanovenej ministerstvom zdravotníctva, a že k tomu nedošlo pred 7. októbrom 1992, teda menej ako desať rokov pred podaním druhej žaloby. Žaloba preto nie je premlčaná.

20 Dňa 10. marca 2003 žalobca požiadal vnútroštátny súd, aby v rámci prvého konania začatého v roku 2000 nariadil na všetky právne účely zámenu spoločnosti APMSD za spoločnosť APSA.

Prejudiciálne otázky

21 High Court of Justice, Queen's Bench Division, rozhodol konania prerušiť a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky.

„1. Pokiaľ je výrobok dodaný v súlade s kúpnou zmluvou francúzskym výrobcom jeho 100 % anglickej dcérskej spoločnosti a potom anglickou spoločnosťou inému subjektu, musí sa článok 11 smernice... vykladať v tom zmysle, že výrobok je uvedený do obehu:

a) keď opustí francúzsku spoločnosť alebo

b) keď je doručený anglickej spoločnosti, alebo

c) keď opustí anglickú spoločnosť, alebo

d) keď je doručený subjektu, ktorý prijíma výrobok od anglickej spoločnosti?

2. Pokiaľ je žaloba, ktorou sa uplatnili práva priznané žalobcovi na základe smernice Rady vo vzťahu k údajne chybnému výrobku podaná proti spoločnosti A v omyle, že A bola výrobcom výrobku, zatiaľ čo v skutočnosti výrobcom výrobku nebola spoločnosť A, ale iná spoločnosť B, môže členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave priznať súdom právomoc posudzovať takú žalobu ako *„kroky proti výrobcovi"* v zmysle článku 11 smernice Rady?

3. Umožňuje správne vyložený článok 11 smernice Rady členskému štátu priznať súdu diskrečnú právomoc na to, aby schválil zámenu A za B ako žalovanej v takom konaní, aké sa spomína vyššie v druhej otázke (‚predmetné konanie'), pokiaľ:

a) uplynula lehota desiatich rokov uvedená v článku 11;

b) predmetné konanie bolo začaté proti A pred uplynutím lehoty desiatich rokov a

c) proti B nebolo začaté žiadne konanie pred uplynutím lehoty desiatich rokov vo vzťahu k výrobku, ktorý spôsobil škodu uvádzanú žalobcom?"

IV — Posúdenie

22 Prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, čo je potrebné rozumieť pod pojmom „uvedenie do obehu" použitým v článku 11 smernice. Určuje štyri možné dátumy, z ktorých sa prvé dva týkajú transakcie v rámci skupiny a druhé dva transakcie v ďalšom distribučnom reťazci.

23 Zodpovednosť výrobcu zaniká po uplynutí desiatich rokov odo dňa, keď bol výrobok uvedený do obehu. Pojem „uvedenie do obehu" je teda dôležitý pre presné určenie okamihu, ku ktorému končí zodpovednosť výrobcu. Tento pojem sa nachádza nielen v článku 11, ale takisto v článkoch 6, 7 a 17. [4]

24 Napriek svojej dôležitosti nie je tento pojem v smernici definovaný. V čase návrhu smernice bolo považované za zbytočné definovať pojem „uvedenie do obehu", keďže tak ako je uvedené v dôvodovej správe Komisie, „bol považovaný za vysvetľujúci sám seba na základe bežného významu slov". Podľa tejto dôvodovej správy je výrobok obvykle uvedený do obehu, ak vstúpil do distribučného reťazca. [5] Ďalším dôvodom, pre ktorý nebol tento pojem definovaný, je existencia Európskej zmluvy o zodpovednosti za výrobky spôsobujúce telesné poškodenie alebo smrť z 27. januára 1977 [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „zmluva z roku 1977). [6] Schéma zmluvy z roku 1977 a schéma smernice je viac menej rovnaká. Podľa článku 2 písm. d) zmluvy z roku 1977 je výrobok uvedený do obehu vtedy, ak ho výrobca dodal inej osobe.

4 — Článok 6 ods. 1, písm. c) znie:
„Výrobok je chybný v prípade, ak nezabezpečuje bezpečné používanie, ktoré jednotlivec od výrobku právom očakáva s ohľadom na všetky okolnosti, vrátane časového obdobia, v priebehu ktorého sa výrobok uviedol do obehu."
Článok 7 stanovuje, že výrobca nebude zodpovedný v zmysle tejto smernice v prípade, ak sa dokáže:
a) že neuviedol výrobok do obehu alebo
b) že vzhľadom na okolnosti je pravdepodobné, že chyba, ktorá spôsobila škodu, neexistovala v čase, keď výrobca uviedol výrobok do obehu, alebo že táto chyba vznikla až neskôr; alebo...
e) že stav vedeckých a technických poznatkov v čase, keď sa uviedol výrobok do obehu, nebol na takej úrovni, aby umožnil zistiť chybu, alebo...
Článok 17 stanovuje, že táto smernica sa nevzťahuje na výrobky dané do obehu pred dátumom, keď ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov prijatých na jej prevzatie nadobudli účinnosť.

5 — Pozri Bulletin ES, doplnok 2/1976, L 11, s. 15.

6 — http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/091.htm.

25 Tento prípad ukazuje, že v rozpore s tým, čo bolo uvedené v dôvodovej správe Komisie k návrhu smernice, je nevyhnutné pojem „uvedenie do obehu" definovať, a to pokiaľ ide o okamih, keď začína plynúť desaťročná lehota. Súdny dvor do dnešného dňa pojem „uvedenie do obehu" nedefinoval. Tento pojem bol skúmaný vo veci Veedfald,[7] ale bolo tomu tak v súvislosti s článkom 7 písm. a) smernice, skutkové okolnosti veci boli osobitné a Súdny dvor nemusel tento pojem všeobecne definovať.

26 Vo veci Veedfald žalovaný tvrdil, že nikdy výrobok do obehu neuviedol. Žalovaný bol výrobcom chybného roztoku určeného na preplachovanie obličiek pred transplantáciou. Tento roztok bol vyrábaný nemocnicou A a používaný v nemocnici B, obidve boli vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný tvrdil, že výrobok bol používaný v rámci poskytovania služby (ktoré smernica nepokrýva) a nie v rámci kúpnej zmluvy. Podľa žalovaného v takomto prípade výrobok nikdy neopustil oblasť kontroly lekárne nemocnice, ktorá tento roztok vyrobila, a nemocnice, v ktorej bol použitý, a teda nikdy nebol uvedený do obehu v zmysle článku 7 písm. a) smernice.

7 — Pozri rozsudok, už citovaný v poznámke pod čiarou 3.

27 Súdny dvor s týmto tvrdením nikdy nesúhlasil. Uviedol, že „za takýchto okolností nie je rozhodujúce, či tak ako v danom konaní je použitie výrobku charakterizované skutočnosťou, že osoba, ktorej je určená, musí spadať pod oblasť kontroly" (bod 17), a odpovedal na položenú otázku tak, že „článok 7 písm. a)... musí byť vykladaný v tom zmysle, že chybný výrobok je uvedený do obehu, pokiaľ je použitý pri poskytnutí konkrétnej zdravotníckej služby spočívajúcej v príprave ľudského orgánu na transplantáciu a škoda spôsobená na tomto orgáne je výsledkom takejto prípravy".

28 V danom prípade otázkou nie je, *či* výrobok bol uvedený do obehu, ale *kedy* bol uvedený do obehu. Otázka, ktorý „úkon" je považovaný za dôležitý, je relevantná pre určenie počiatočného, a teda aj posledného dňa desaťročnej lehoty.

29 Skôr ako sa budem zaoberať touto otázkou, pripomínam, že cieľom smernice je vytvoriť rovnováhu medzi záujmami spotrebiteľov a záujmami výrobcov. Túto rovnováhu je potrebné vziať do úvahy pre výklad pojmu „uvedenie do obehu". Cieľom smernice je na jednej strane ochrana spotrebiteľa prostredníctvom objektívnej zodpovednosti výrobcu v prípade, že bola škoda spôsobená vadou jeho výrobku. Na druhej strane

zodpovednosť výrobcu je časovo obmedzená a zaniká uplynutím desaťročnej lehoty plynúcej od doby, keď bol výrobok uvedený do obehu. Článok 11 smernice je teda formulovaný v záujme výrobcu. Premlčacia lehota je odôvodnená predovšetkým skutočnosťou, že objektívna zodpovednosť zaťažuje výrobcov viac než tradičné systémy zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti. S cieľom nebrániť technickej inovácii a umožniť poistné krytie bolo považované za nevyhnutné objektívnu zodpovednosť časovo obmedziť.

30 Po druhé, ako som už uviedol, pojem „uvedenie do obehu" sa v smernici objavuje niekoľkokrát. Je jasné, že musí mať rovnaký význam bez ohľadu na tú časť smernice, v ktorej sa objavuje.

31 V ktorom okamihu je výrobok uvedený do obehu?

32 K tejto otázke bolo vyjadrených niekoľko názorov. Žalobca, talianska vláda a Komisia sú toho názoru, že výrobok je uvedený do obehu v okamihu, keď výrobca stráca nad výrobkom kontrolu, alebo ak je výrobok prevedený na osobu, nad ktorou výrobca nemá žiadnu kontrolu. Dôležitým je vstup do distribučného reťazca dodaním tretej osobe (v danom prípade nemocnici, ktorej APMSD dodala vakcínu).

33 APSA a APMSD sú iného názoru. Tvrdia, že rozhodujúcim faktorom je okamih, keď výrobok opúšťa subjekt, ktorý ho vyrobil, a že totožnosť kupujúceho, ktorý je dcérskou spoločnosťou, nie je relevantná.

34 Je zjavné, že určenie okamihu, od ktorého začína plynúť lehota objektívnej zodpovednosti, má byť pokiaľ možno najjasnejšia a najobjektívnejšia. Nemôže byť určený príliš skoro (výrobný proces môže byť neukončený) ani príliš neskoro (výrobok sa už môže nachádzať niekde v distribučnom reťazci).

35 Bolo by v rozpore so znením smernice, ak by príslušná desaťročná lehota začala v okamihu, keď maloobchodník začne výrobok predávať, keďže článok 11 smernice jasne odkazuje na výrobcu.

36 Bolo by príliš skoro, ak by bol výrobok považovaný za uvedený do obehu každým aktom dodania zo strany výrobcu prijímajúcemu subjektu. Takéto situácie by pokrývali tiež dodanie skúšobným zariadeniam. Bolo by to v rozpore s odôvodnením zmluvy z roku 1977 a smernice, v ktorých je jasne uvedené, že takéto zariadenia nemajú byť zahrnuté pod pojem uvedenia do obehu: kontrola kvality výrobku nie je dokončená a výrobok nie je pripravený na to, aby bol ponúknutý potenciálnym zákazníkom, a teda potenciálne poškodeným osobám.

37 Vstup výrobku do distribučného reťazca sa obyčajne časovo zhoduje s jeho uvedením do obehu. Ako je nám však známe z veci Veedfald, nie je tomu tak vždy. V uvedenej veci distribučný reťazec vôbec neexistoval, a výrobok bol aj napriek tomu uvedený do obehu. Najvhodnejším prístupom je definícia spojená so stratou kontroly. Na základe takéhoto prístupu sa výrobca dobrovoľne zrieka kontroly nad výrobkom tak, že ho v rámci obchodnej transakcie prevedie na iný subjekt.

38 Až doteraz všetci účastníci konania s týmto prístupom súhlasili; názory sa začínajú líšiť, pokiaľ ide o transakcie v rámci skupiny.

39 Žalobca, Komisia a talianska vláda sú toho názoru, že pokiaľ výrobok zostáva v rámci skupiny, kontrola nad ním zostáva na výrobcovi.

40 Žalovaní vo veci samej sú však toho názoru, že nie je dôležité, či je výrobok dodaný dcérskej spoločnosti, ktorej je výlučným vlastníkom, spoločnosti, ktorá je s výrobcom prepojená iným spôsobom, alebo nezávislej tretej osobe. Podľa nich je jedinou otázkou, či sa výrobca dobrovoľne zriekol kontroly nad výrobkom. Tvrdia, že v danej veci bol výrobný proces skončený a výrobok opustil oblasť kontroly APSA vtedy, keď ho APSA zaslala APMSD. Po tom, čo bol výrobok predaný a zaslaný APMSD, nebola už APSA schopná meniť alebo upravovať výrobok bez toho, aby ho stiahla späť. Podľa ich názoru sa teda nemusia použiť žiadne osobitné kritéria na transakcie v rámci skupiny.

41 Dodávajú, že kontrolu nad výrobkom nie je možné zamieňať s kontrolou nad spoločnosťou. Ide o rôzne pojmy. Prvý sa týka vlastníctva v právnom slova zmysle, druhý

hlasovacích práv. Zdôrazňujú, že aj keď je dcérska spoločnosť časťou tej istej skupiny spoločností ako materská spoločnosť, má právnu subjektivitu odlišnú od subjektivity materskej spoločnosti, s odlišnými právami a povinnosťami.

42 Pripomínam, tak ako už bolo uvedené vyššie, že článok 11 smernice je formulovaný predovšetkým v záujme výrobcov. Spotrebiteľom je však tiež udelené právo, a to, aby výrobca nemohol ovplyvňovať dĺžku trvania doby zodpovednosti prostredníctvom svojej vnútornej organizácie. Nesúhlasím preto s tvrdením, že s transakciou v rámci skupiny sa má zaobchádzať rovnako ako s transakciou s treťou osobou.

43 Po prvé, je jasné, že referenčným kritériom má byť kontrola alebo vzdanie sa kontroly nad výrobkom.

44 Po druhé, je dôležité nestratiť zreteľ na hospodársku realitu. V skutočnosti existuje veľká rozmanitosť v spôsobe, ktorým spoločnosti môžu organizovať svoje výrobné činnosti, pokiaľ ide o výrobu, predaj a uvedenie na trh. Je tomu tak predovšetkým v prípade, keď je organizácia spoločnosti rozšírená na územie viacerých členských štátov. Za takýchto okolností existuje ešte vyššia úroveň rozmanitosti.

45 Rovnaké alebo porovnateľné činnosti môžu byť organizované rôznymi spôsobmi, napríklad v závislosti od daňových a iných právnych účinkov rôznych typov organizácie. Kým niektoré spoločnosti distribuujú svoje výrobky prostredníctvom pobočiek, iné tak robia prostredníctvom dcérskych spoločností a niekedy ich výrobca sám dodáva priamo tretím osobám. Používajú sa takisto hybridné štruktúry.

46 Po tretie, čím je väčšia organizačná rozmanitosť, tým väčšia je potreba jasného kritéria určenia okamihu, ku ktorému je výrobok uvedený do obehu. Tento okamih sa časovo zhoduje so vzdaním sa kontroly, okamihom, keď je výrobok po prvýkrát prevedený na osobu alebo spoločnosť mimo skupiny, nezávislú osobu. V opačnom prípade by sa začiatok lehoty odlišoval v závislosti od toho, či výrobca používa na distribúciu výrobku dcérsku spoločnosť alebo pobočku, pričom otázka kontroly zostáva v obidvoch prípadoch rovnaká. Na účely použitia smernice je nepodstatné, ktorú právnu formu organizácie si výrobca vybral.

47 V dôsledku toho je možné predpokladať, že pokiaľ výrobok nebol prevedený na osobu, ktorá nepodlieha kontrole skupiny, výrobok zostáva pod kontrolou skupiny, ku ktorej patrí skutočný výrobca.

48 Tak ako zdôraznila Komisia, dátum prvého prevodu v rámci skupiny spoločností ako východiskový bod pre začiatok lehoty preto môže byť predčasný, pretože je veľmi pravdepodobné, že vo väčšine prípadov možnosť, že výrobok by mohol prísť do kontaktu s osobami mimo skupiny, bude malá, pokiaľ výrobok neopustí kontrolu člena skupiny. Pokiaľ by bol prvý pohyb v rámci skupiny považovaný za uvedenie tovaru do obehu, mohlo by ľahko dôjsť ku skráteniu doby trvania objektívnej zodpovednosti. Je tomu tak napríklad vtedy, ak je výrobok skladovaný dcérskou spoločnosťou alebo iným podnikom patriacim výrobcovi bez toho, aby bol niekoľko rokov používaný a potom predaný alebo daný do nájmu osobe mimo skupiny.

49 Pokiaľ výrobok zostáva v rámci skupiny, môže výrobca stále zaručiť, že sa výrobok nedostane do rúk skupiny potenciálne poškodených osôb. To znamená, že lehota jeho objektívnej zodpovednosti ešte nezačala plynúť. Môže byť zodpovedný v rámci iných systémov, nie však toho, ktorý je zavedený smernicou.

50 Osoby mimo skupiny nemusia takisto vedieť, kedy bol výrobok po prvýkrát výrobcom prevedený na dcérsku spoločnosť. V prípade niekoľkonásobných transakcií v rámci skupiny by mohlo byť dosť zložité určiť, kde a kedy sa uskutočnilo prvé dodanie. Poškodená osoba a ostatné zúčastnené osoby (akýkoľvek dodávateľ v zmysel článku 3 ods. 3 smernice) potrebujú presné kritérium určenia okamihu, keď je výrobok uvedený do obehu. Vzťahy v rámci skupiny sú často veľmi neprehľadné na to, aby boli v tomto ohľade užitočné.

51 Analogicky by som rád poznamenal, že tvrdenie, že dcérska spoločnosť je z právneho hľadiska odlišná od materskej spoločnosti (a teda, že prevod z jedného právneho subjektu na druhý v rámci tej istej skupiny spoločností sa časovo zhoduje s uvedením výrobku do obehu), ma nepresvedčilo. Pou-

žitie rôznych právnických osôb je bežná prax z rôznych dôvodov. Okrem toho napríklad v oblasti práva hospodárskej súťaže môže byť s rozličnými právnickými osobami na účely použitia článku 81 ES [8] zaobchádzané ako s jedným celkom. Je tomu tak z dôvodov úzkych hospodárskych väzieb medzi nimi. To znamená, že dohody medzi nimi musia byť považované za vnútorné rozdelenie funkcií a úloh v rámci tej istej hospodárskej jednotky. Z toho dôvodu spadajú dohody medzi členmi skupiny mimo pôsobnosť uvedeného článku. Takisto nie je možné súhlasiť s tým, že výrobok bol uvedený do obehu, ak bol prevedený na jednu z distribučných jednotiek materskej spoločnosti, či už pobočku, alebo dcérsku spoločnosť. Skutočnosť, že distribučnej jednotke je zaslaná faktúra, nie je rozhodujúca, pretože určenie cien vnútorných prevodov je bežnou praxou vo vzťahoch v rámci spoločnosti.

52 V dôsledku toho má lehota objektívnej zodpovednosti začať plynúť v okamihu, keď sa výrobca dobrovoľne zriekne kontroly nad výrobkom tým, že ho prevedie, z dôvodu obchodnej povahy na niekoho, kto nie je v spojení so skupinou, do ktorej výrobca patrí.

8 — Pozri napríklad rozsudok z 25. novembra 1971, Béguelin Import, 22/71, Zb. s. 949.

O druhej a tretej otázke

53 Druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či článok 11 smernice umožňuje, aby bolo podľa práva súdu, ktorému je vec predložená, možné zaobchádzať s konaním začatým proti spoločnosti A ako s *„konaním proti výrobcovi"*, v prípade, ak bolo konanie začaté proti A v omyle, že A bola výrobcom výrobku, pričom skutočným výrobcom bola iná spoločnosť, spoločnosť B. Tretia otázka sa zaoberá problematikou zámeny. Vnútroštátny súd sa pýta, či je prípustné zameniť B (výrobcu) za A (skutočný žalovaný), ak konanie proti B bolo začaté po uplynutí desaťročnej lehoty stanovenej v článku 11 smernice.

54 Pri skúmaní týchto otázok označím APMSD ako A a APSA ako B. Tiež nebudem brať ohľad na nedostatok informácií v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Nie je napríklad jasné, prečo žalobcovi trvalo určitú dobu (od novembra 2000 do októbra 2002), kým podal žalobu proti APSA. Takisto nie je jasné, ako APMSD reagovala na podanie

žaloby a či a kedy táto spoločnosť informovala žalobcu o totožnosti skutočného výrobcu. Ide o skutkovú otázku, o ktorej má rozhodnúť vnútroštátny súd.

55 V úvode pripomeniem, že článok 11 smernice odkazuje na výrobcu. Kto môže byť považovaný za výrobcu, je uvedené v článku 3 smernice: skutočný výrobca a každý, kto sám seba za výrobcu označuje tým, že uvedie na výrobku svoje meno, ochrannú známku alebo iný rozlišovací znak.

56 Po ďalšie, poškodená osoba môže podať žalobu proti ktorémukoľvek dodávateľovi výrobku, pokiaľ výrobcu nie je možné identifikovať a dodávateľ neinformuje v primeranej lehote poškodenú osobu o totožnosti výrobcu alebo osoby, ktorá mu výrobok dodala. V takomto prípade je dodávateľ výrobku podľa článku 3 ods. 3 smernice považovaný za výrobcu.

57 Ako som už uviedol, cieľom článku 11 smernice je určiť jasný konečný dátum, ku ktorému zaniká objektívna zodpovednosť výrobcu, pokiaľ proti nemu nebolo pred týmto dátumom začaté konanie.

58 Je jasné, že pokiaľ poškodená osoba chybne začala konanie proti osobe, ktorá nie je výrobcom v zmysle článku 3, k prerušeniu desaťročnej lehoty nedošlo. Omyl mohol mať takisto za následok, že medzitým desaťročná lehota uplynula, keďže smernica neumožňuje vnútroštátnym súdom alebo vnútroštátnym právnym poriadkom nebrať ohľad na túto lehotu, ak konania boli začaté pred skončením lehoty proti spoločnosti, ktorá je iná než výrobca, keďže by došlo k narušeniu rovnováhy dosiahnutej smernicou medzi príslušnými záujmami užívateľov a výrobcov.

59 Keďže tomu tak je, budem druhú a tretiu otázku posudzovať vo svetle skutočností v konaní vo veci samej.

60 Je pravdou, že v danom prípade výrobca a dodávateľ patria do tej istej skupiny spoločností. Ako je nám známe z odpovede na prvú otázku, APMSD nie je nezávislým dodávateľom mimo skupiny ani skutočným výrobcom. Je však právnickou osobou, ktorá ako prvá uviedla výrobok do obehu tým, že

ho previedla na osobu mimo skupiny. Na účely článku 3 ods. 3 smernice môže byť APMSD žalovaná ako dodávateľ.

61 V takejto situácii charakterizovanej skutočnosťou, že údajne chybný výrobok je uvedený do obehu spoločnosťou patriacou do tej istej skupiny spoločností ako skupina, ktorá ho vyrobila, je veľmi pravdepodobné, že zúčastnená osoba, ktorej vznikla škoda, sa mohla pomýliť, pokiaľ ide o skutočnú totožnosť výrobcu.

62 Ak je dodávateľ omylom žalovaný ako výrobca, musí ihneď informovať žalobcu o totožnosti výrobcu, osobitne vtedy, ak je dodávateľom dcérska spoločnosť výrobcu, tak ako je tomu v danom prípade. Pokiaľ by tak neurobil, analogicky s článkom 3 ods. 3 smernice musí/môže s ním byť zaobchádzané ako s výrobcom.

63 Ako som už uviedol, pokiaľ poškodená osoba nepozná totožnosť výrobcu, môže podať žalobu proti dodávateľovi, ktorý aby sa vyhol zodpovednosti, musí oznámiť totožnosť výrobcu. To isté platí v prípade chybného presvedčenia, že dodávateľ je výrobcom výrobku. Na základe logiky článku 3 ods. 3 smernice popretie toho, že je výrobcom, totiž znamená povinnosť informovať poškodenú osobu o tom, kto je výrobcom, ak je to dodávateľovi známe, čo je v danom prípade veľmi pravdepodobné.

64 Bolo by neprijateľné, ak by bola žaloba poškodenej osoby zamietnutá z dôvodu, že premlčacia lehota uplynula, čo môže nastať vtedy, ak dodávateľ nesprávne žalovaný ako výrobca, opomenie oznámiť v primeranej lehote informácie, ktoré má o totožnosti výrobcu.

65 Podľa môjho názoru preto nie je v rozpore so smernicou, osobitne s článkom 3 ods. 3 a článkom 11, aby bolo súdu rozhodujúcemu o žalobe podanej žalobcom proti dodávateľovi umožnené, aby s konaním zaobchádzal ako s „konaním proti výrobcovi", pokiaľ dodávateľ vedel, kto je výrobcom, a mohol v stanovenej lehote informovať žalobcu na účel podania žaloby proti výrobcovi v lehote desiatich rokov stanovených v článku 11.

66 Vzhľadom na odpoveď navrhovanú na druhú otázku nie je nutné odpovedať na tretiu otázku.

V — Návrh

67 Navrhujem preto, aby Súdny dvor odpovedal na otázky položené High Court of Justice, Queen's Bench Division, takto:

Článok 11 smernice Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky sa musí vykladať v tom zmysle, že výrobok je uvedený do obehu od okamihu, keď bol prevedený osobou alebo spoločnosťou, nad ktorou výrobca vykonáva účinnú kontrolu, na osobu alebo spoločnosť, nad ktorou výrobca takúto kontrolu nevykonáva.

Pokiaľ je žaloba, ktorou sa uplatnili práva priznané žalobcovi na základe smernice 85/374/EHS vo vzťahu k údajne chybnému výrobku, podaná proti dodávateľovi v priebehu desaťročnej lehoty stanovenej v článku 11 smernice v omyle, že dodávateľ bol výrobcom výrobku, pričom v skutočnosti bola výrobcom iná spoločnosť v rámci skupiny spoločností, do ktorej patria dodávateľ aj výrobca, ustanovenia smernice 85/374/EHS a osobitne článok 3 ods. 3 a článok 11 umožňujú priznať súdu právomoc posudzovať toto konanie ako konanie proti výrobcovi v zmysle článku 11, ak dodávateľ poznal totožnosť výrobcu a mohol ju žalobcovi oznámiť v primeranej lehote a v každom prípade pred uplynutím desaťročnej lehoty.